

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum spes sit in voluntate sicut in subiecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

motus appetitiuus ex amore puenit aliquo, quo scilicet aliquis amat bonum expectatum. Sed non omnis spes puenit a charitate, sed solum motus spei formata, qua scilicet aliquis sperat bonum a Deo, ut ab amico.

AD TERTIUM Dicendum, quod Magister loquitur de spe formata, quam naturaliter precedit charitas, & merita ex charitate causata.

Super questionis de essentia articuli primi

QVAESTIO XVIII.

De subiecto spei, in quatuor articulos diuisa.

IN articulo primo, in responsione ad secundum, dubium occurrit circa distinctionem istorum actuum in uoluntate, scilicet diligere, & sperare. Et est ratio dubii, quia superius in 1.2. q. 48. dictum est, quod licet isti actus in appetitu sensitivo sint diuersi, in uoluntate tamen coincidunt. Hic autem manifeste dicitur, quod in uoluntate alius actus est sperare, & alius diligere.

Ad hoc dicitur, quod cum identitas, uel distinctio huiusmodi actuum in uoluntate ambigua sit, nec commentariis super prima parte opinatum, nec uacans nunc moralibus, intendam morari in hac narratione speculatione, dici potest, quod aliud est loqui de distinctione inter diligere, & sperare, de qua hic est sermo, & aliud de distinctione eorumdem ab actibus uoluntatis ibidem numeratis. Luelle intendere &c. de qua ibi fuit sermo. Secundum illam uiam dicitur, quod hi actus sunt unius speciei substantialis, in esse natura, diuersarum autem specierum accidentalium, sicut homo albus, & Aethiops. diligere enim significat uelle bonum alicui: sperare autem uelle bonum arduum possibile sibi. Apparenet in his distinctionibus, quod eadem est substantialis ratio actus, scilicet uelle, diuersae autem eius conditiones, uidentur in quod diuersimode ad bonum tendunt. Et hoc sufficere uidetur litera huius. Iuxta uiam autem alteram, scilicet multiplicatam actus uoluntatis secundum multitudinem passionum undecim, quae sunt in ap-

li. 14. c. 7. & 6. 10. 7.

1. 2. q. 49. & 7. 4. art. 7. & 7. 4. art. 1.

sup. q. 4. art. 1.

sup. q. 4. art. 1.

DEINDE considerandum est de subiecto spei. ET CIRCA hoc quaeruntur quatuor.

PRIMO, Vtrum uirtus spei sit in uoluntate sicut in subiecto.

SECUNDO, Vtrum sit in beatis.

TERCIO, Vtrum sit in damnatis.

QUARTO, Vtrum in uiuatoribus habeat certitudinem.

ARTICVLVS PRIMVS. Vtrum spes sit in uoluntate sicut in subiecto.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod spes non sit in uoluntate sicut in subiecto. Spei enim obiectum est bonum arduum, ut supra dictum est: arduum autem non est obiectum uoluntatis, sed irascibilis: ergo spes non est in uoluntate, sed in irascibili.

PRATEREA, ad quod unum sufficit, superflue apponitur aliud: sed ad perficiendum potentiam uoluntatis sufficit charitas, quae est perfectissima uirtutum: ergo spes non est in uoluntate.

PRATEREA, uoluntatem non potest simul esse in duobus actibus, sicut intellectus non potest simul multa intelligere: sed ad spei simul potest esse cum actu charitatis. Ergo, cum actus charitatis manifeste pertinet ad uoluntatem, actus spei non pertinet ad ipsam: sic ergo spes non est in uoluntate.

SED CONTRA. Anima non est capax Dei, nisi secundum mentem, in qua est memoria, intelligentia, & uoluntas, ut patet per Augustinum in libro de Trinitate. sed spes est uirtus theologica habens Deum pro obiecto, cum ergo non sit neque in memoria, neque in intelligentia, quae pertinet ad uim cognoscitiuam, relinquatur quod sit in uoluntate sicut in subiecto.

RESPONDEO. Dicendum, quod sicut ex praedictis patet, habitus patet cognoscuntur. Actus autem spei est quidam motus appetitiuus partit, cum sit eius obiectum bonum. Cum autem sit duplex appetitus in homine, scilicet appetitus sensitiuus,

qui diuiditur per irascibilem, & concupiscibilem: & appetitus intellectiuus, qui dicitur uoluntas, ut in 1. habitum est, illi modus, qui sunt in appetitu inferiori sunt cum passione, in superiori autem sine passione, ut ex supra dictis patet. Actus autem uirtutis spei non potest pertinere ad appetitum sensitiuum, quia bonum quod est obiectum principale huius uirtutis, non est aliquid bonum sensibile, sed bonum diuinum. Et ideo spes est in appetitu superiori, qui dicitur uoluntas, sicut in subiecto: non autem in appetitu inferiori, ad quem pertinet irascibilis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod irascibilis obiectum est ordinum sensibile: obiectum autem uirtutis spei est arduum intelligibile, uel potius supra intellectum existens.

AD II. Dicendum, quod charitas sufficienter perficit uoluntatem quantum ad unum actum, quod est diligere. Requiritur autem alia uirtus ad perficiendum ipsam secundum alium actum, cuius est sperare. AD III. Dicendum, quod motus spei, & motus charitatis habent ordinem ad inuicem, ut ex supra dictis patet. Unde nihil prohibet utrumque motum simul esse unius potentiae: sicut & intellectus potest simul multa intelligere ad inuicem ordinata, ut in primo habitum est.

ARTICVLVS II. Vtrum spes sit in beatis.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod spes sit in beatis. Christus enim a principio suae conceptionis fuit perfectus comprehensus: sed ipse habuit spei, cum eius persona dicitur in Psalmo. In te domine speraui, ut glo. exponit, ergo in beatis potest esse spes.

PRATEREA. Sicut adeptio beatitudinis est quoddam bonum arduum, ita actio eius continuatio: sed homines antequam beatitudinem adipsam, habent spem de beatitudinis adeptione: ergo postquam sunt beatitudinem adepti, possunt sperare beatitudinis continuationem.

PRATEREA. Per uirtutem spei potest aliquis beatitudinem sperare non solum sibi, sed etiam aliis, ut supra dictum est: sed beati qui sunt in patria, sperant beatitudinem aliis, alioquin non rogarent pro eis: ergo spes potest esse spes.

PRATEREA. Ad beatitudinem Sanctorum solum gloria aeterna, sed etiam gloria corporis, qui sunt in patria expectant actum corporis, ut patet per Apocalypsim 6. & 12. super Genesim ergo spes potest esse in beatis.

Super questionis de essentia articuli primi

Super questionis de essentia articuli primi

Super questionis de essentia articuli primi

Super questionis de essentia articuli primi

Super questionis de essentia articuli primi